

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 1366

Archeologienota Roeselarestraat 77 te
Diksmuide (West-Vlaanderen)
Programma van Maatregelen

SARA RAWOENS
STIJN VAN LANCKER

Colofon

Uitgever	ADEDE bv
Jaar van uitgave	2025
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	Janssens David
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bv. ADEDE bv is niet aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit diens adviezen.

Inhoudsopgave

1	Gemotiveerd advies.....	- 4 -
2	Programma van maatregelen.....	- 7 -

1 Gemotiveerd advies

Het programma van maatregelen geeft een gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen in de omgang met archeologisch erfgoed bij bodemingrepen. Het beschrijft de aard van deze maatregelen en de uitvoeringswijze van de eventuele maatregelen. Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek.

1.1 Bevindingen bureauonderzoek

Het plangebied ligt op de noordoostflank aan het noordwestelijke uiteinde van een noordwest-zuidoost georiënteerde heuvelrug (zgn. Rug van Westrozebeke). Deze heuvelrug kijkt uit over de lager gelegen valleien van de IJzer in het westen en van de Handzamevaart in het noorden.

De IJzer bevindt zich ca. 4,5 kilometer ten westen van het projectgebied. De Handzamevaart ca. 1,2 kilometer ten noorden. Doorheen het projectgebied loopt een kleinere waterloop zonder naam. Deze mondt uit in de Handzamevaart. Ter hoogte van het projectgebied is deze beek rechtgetrokken en ingebuisd.

Het projectgebied zelf bevindt zich op een hoogte van ca. 8,5m TAW en loopt licht op in westelijke richting. Er zijn kleine antropogene reliëfverschillen te bemerken.

De natuurlijke bodem binnen het projectgebied betreft volgens de bodemtypekaart voornamelijk een zandleembodem/lemige zandbodem met een zwakke, verbrokkelde B-horizont. Echter is het grootste deel van het projectgebied reeds verhard of bebouwd.

De CAI-locaties in de omgeving helpen om een verwachting te bepalen naar mogelijke archeologica op het plangebied.

In de omgeving van het projectgebied werd reeds redelijk extensief archeologisch onderzoek verricht. De CAI-indicatoren bevinden zich grotendeels ten zuiden van het projectgebied, op de noordelijke flank van de heuvelrug die ten zuiden van het projectgebied loopt.

De meldingen kunnen -wat de tijdsperiode betreft- in twee grote groepen opgedeeld worden: er is enerzijds een aanzienlijke vertegenwoordiging van lithisch materiaal uit de Steentijd. Anderzijds is het ook duidelijk dat deze zone vanaf de volle middeleeuwen over de late middeleeuwen en tot de vroegmoderne periode bewoond was. Dit is te zien op basis van de vele vondsten van aardewerk en bouwmaterialen.

Hiernaast is slechts één vondst aangetroffen die teruggaat tot de Romeinse Periode.

Andere CAI-meldingen zijn dan weer gelinkt aan de ontwikkeling van Esen in de moderne periode (molens, site met walgracht).

Op basis van de cartografische bronnen beschikbaar vanaf de 18e eeuw en de luchtfoto's kan vastgesteld worden dat het volledige gebied tot aan het eind van de 20ste eeuw als landbouwgrond fungeerde.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd het projectgebied beschoten door Belgische en Franse artillerie. Esen werd namelijk gebruikt door de Duitse troepen voor kampementen (oostelijke deel) en gevechtsvoorzieningen (westelijk deel van het dorp).

1.2 Archeologische verwachting

Door het gebrek aan systematisch gravend onderzoek is de archeologische verwachting van Esen en de omgeving errond ongekend. Ook de impact van de vernielingen uit de Eerste Wereldoorlog op eventuele archeologische sites is niet gekend. Bij enkele veldprospecties in de omgeving, hoofdzakelijk te situeren op de hogere rug waarop ook het plangebied is gelegen, werden voornamelijk steentijdvondsten en vondsten uit de volle en late middeleeuwen aangetroffen aan het maaiveld. Er zijn ook laatmiddeleeuwse sites met walgracht gekend, waarvan soms nog een deel van de omgrachting bewaard is.

Voor de steentijd en de middeleeuwen kan dus een verhoogde archeologische verwachting naar voor geschoven worden. Voor de andere historische perioden is er een eerder algemene archeologische verwachting.

Op basis van de loopgravenkaart van 1917 is te zien dat er toen geen infrastructuur voorzien was ter hoogte van het projectgebied. Deze was voornamelijk geconcentreerd ten zuiden van de Roeselarestraat. Ten noorden van de Roeselarestraat was de grond namelijk vochtiger, nog meer ten noorden bevindt zich een vochtig gebied, de Bethoosterse Broeken.

Het is echter onduidelijk wat de impact van het oorlogsgeweld uit de Eerste Wereldoorlog (artilleriebeschietingen) en de recente bouwgeschiedenis is op het eventueel aanwezige bodemarchief.

1.3 Bevindingen landschappelijk profielputtenonderzoek

Bij het landschappelijk bodemonderzoek werden 5 profielputten uitgevoerd op basis waarvan een inschatting kan gemaakt worden over de bodemopbouw binnen het plangebied. De ervaringen op het terrein kwamen niet overeen met bodemtypes die gekarteerd zijn op de bodemtypekaart. In tegenstelling tot de verwachtingen kon nergens een B-horizont worden vastgesteld. De afwezigheid van deze horizont, die een mogelijk sporenniveau is voor steentijdartefactensites, kan de verwachting van archeologie uit deze periode bijstellen naar laag.

Daarnaast is ook de C-horizont, een mogelijk sporenniveau voor archeologie uit andere periodes, lokaal reeds verstoord. Samenvattend zijn binnen het onderzoeksgebied slechts in beperkte mate archeologische niveaus vertegenwoordigd door de verstoringen.

1.4 Impact geplande werken

Men plant de afbraak van de bestaande bebouwing en verharding.

Een kraan zal de resten van de fundering verwijderen. Voor deze werken wordt niet dieper gegaan dan het peil waarop men vroeger de opbouw van de gebouwen verwezenlijkt heeft. De bodemverstoring veroorzaakt door de bouw van de gebouwen/verharding wordt dus niet uitgebreid door de afbraak.

De putten worden hierna gedicht tot maaiveldniveau met aangevoerde aarde en ingezaaid. Na de afbraak van de verharding en het gebouw, worden de ontstane putten niet meer betreden -dit mag ook niet om veiligheidsredenen.

Het terrein wordt niet genivelleerd. De geplande werken beperken zich dus tot de locatie van de bestaande verharding.

1.5 Afweging noodzaak vervolgonderzoek

Een verder onderzoek zal voor dit project niet aan de orde zijn. Uit de beschrijving van de geplande werken wordt het duidelijk dat de afbraak van de bestaande verharding en gebouw niet gepaard gaat met een verdere bodemverstoring dan de reeds opgedane verstoring door de bouw ervan.

Bovendien is uit het profielputtenonderzoek duidelijk dat ook naast de bestaande verharding de bodem reeds tot op zekere hoogte verstoord is. Aangezien op de verharde zones meer bouwactiviteit

is geweest, kan gesteld worden dat op deze locaties er ook geen sprake meer is van een natuurlijke bodemopbouw en de archeologische verwachting voor het terrein als laag kan ingeschat worden.

Op basis van het feit dat de geplande werken geen bijkomende bodemverstoring zullen veroorzaken, en de lage archeologische verwachting door de bodemverstoring, lijkt het potentieel tot een verhoogde kenniswinst bij verder onderzoek van dit plangebied zeer gering. Derhalve acht ADEDE bv verder archeologisch onderzoek dan ook niet nodig.

2 Programma van maatregelen

Binnen het verslag van resultaten en bovenstaand gemotiveerd advies werd aangetoond dat het potentieel op waardevolle kenniswinst ontbreekt bij de uitvoer van verder archeologisch (voor)onderzoek. Volgens artikel “§5.2 van de Code van Goede Praktijk” is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. Verdere maatregelen inzake archeologisch onderzoek worden dan ook – conform de Code van Goede Praktijk – niet voorgesteld.

Dit advies ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplecht. Eventuele toevalsvondsten dienen steeds gemeld te worden aan het agentschap Onroerend Erfgoed.